

LIBER PRIMVS

ea q̄ de cœlo secūdo q̄ de generatiōe & corruptiōe resumpsit: dicēs (adhuc aut̄ & de secundū superiorē lationem p̄notatis astris) Et hoc q̄ntū ad primū & secūdū librū de cœlo (& elemētis corporalibus quot & q̄) Hoc ad tertium & quartū referē (Et de ea q̄ inuicē p̄mutatiōe: & de generatiōe & corruptiōe oīum dictū ē prius) & hoc quo ad librū de generatiōe & corruptione. Et Alexander litterā Aristotelis exponēs ait Aristotelē in hoc principio ad nostrā reducere memoriā tractata de naturali negocio & ordinē ponere totius philosophiæ naturalis & primo recordari libri de naturali auditu: cū primus sit oīum: & de primis agat causis & principiis, tādē subdit (Quorū) scilicet attinentiū ad librū de physico auditu (Primo recordat. Scđo aut̄ de eo qd̄ de cœlo. in eo. n. dixit de astris secundum superiorē lationē ornatē dispositis & de elementis corporalibus quot & qualia) & ulterius Alexander (Tertio aut̄ de eo qd̄ de generatiōe & corruptiōe. in hoc. n. dixit de p̄mutatiōe primorū corpōrū adinuicē. cum enim q̄siuisset de hoc ī tertio d̄ cœlo: ī iis q̄dem cōpleuit de hoc sermonē. Sed & de cōi generatiōe & corruptiōe ostendens q̄e & qd̄ est & in quo ab oīb; p̄mutatiōibus differt) Ex q̄bus oībus clare mōstratū est eius q̄ est secūda p̄s: priorē p̄ticulā esse librū de cœlo & mundo nūcupatū. posteriorem uero particulam esse librum q̄ de generatiōe & corruptiōe dicē. ī quo ea q̄ iā in libro de cœlo & mūdo īcepta & q̄sita fuerant in hoc de generatiōe ne complet & plura alia tradit. Hæc sufficiāt de ordine particulari secūdæ partis.

Ordo particularis tertiæ p̄tis & est liber metheororū cum sibi annexis.

Caput. III.

Ertia at̄ p̄s totius physici negocii ea est quā ueteres metheorologiā uocabāt: in se oīa inaiata composita tā p̄fecte q̄ nō plene mixta sed ad mixta p̄fecta tēdētia cōtinēs. cū. n. ab uno materiali principio cōmuni scilicet ex alatiōe fiant: in una & eadem ēt collocari debent parte. Ordo autem particularis huius tertiæ partis est ordo totius libri in se qui de metheorologia uocatur īcipiētis (de primis qd̄e igif̄ causis naturæ &c.) In quatuor uolumina diuisi. ī quorū prioribus ea docent q̄ īp̄fecte mixta sunt. hæc aut̄ sunt q̄ secundum plurimū in sublimi apparent. dehinc ea q̄ ex elementis quatuor inuicē refractis plene mixta sunt: q̄ pro maiori p̄te ī terra fiunt. ueluti lapides & metalla: de q̄bus ī genere qd̄em ab Aristotele ī fine tertiū agif̄ libri: ī particulari at̄ a Theofrasto eius discipulo q̄ de more suo tractata diffuse ab Aristotele p̄ceptore suo: breuibus semp̄ suis ī scrip̄tis expediuit. p̄termittā a p̄ceptore suo. uel breuiter decursatē: ea diffuso sermone disputauit. Fuere ēt q̄ plurimē tā arabes q̄ latini qui de mineralibus tali ab eis noīe nūcupatis: tam quo a natura sola q̄ quo artificio: scilicet elixiri naturæ tamē principiis cooperātibus p̄ficiunt: diffuse satis & generatim & sumatim de unoquoq; recte p̄tractarūt: sed quæcūq; talia sint: & quouis mō: & a q̄bus uis tractata fuerint: ī eadē tertiā p̄te q̄ metheorologia dicitur cōphēndi debēt. Cū igif̄ d̄ xero librū de partibus aīaliū seq̄ debere mox post hunc librū metheororū intellige post hunc īmediate seq̄: aliorum tamē libris de lapidibus & metallis in particula in hoc libro metheororū cōphēnsis uel eidem annexis. siue. n. ultimā tertiæ p̄tis particulā d̄ xero esse d̄ lapidibus & metallis in genere siue in specie: nihil interest quoad ordinē & colligantiū huius tertiæ p̄tis cū ea q̄ est de aīalibus quarta. Et hæc breuiter de tertiæ p̄tis ordine dicta sint. Nunc ad partem quartam & eius plures particulas quæ de animalibus sunt deueniendum est.

Sectio quarta: & est ordo particularis quartæ partis q̄ est de aīalibus. Caput primum de duplici cognitione q̄ habetur de animalibus. s. quia est & p̄p̄ quid est: & q̄ in utraq; cognitione tria docentur. s. substantia. generatio. & uita cum morte. & eodem fere ordine.

Ordo autē particularis huius quartæ partis quæ est de animalibus plurimas ī se habet difficultates. eo potissime cum plurimi philosophorum licet in cæteris aprobatissimi in iis tamen non recto processerint calle. quæ quidem omnes dissoluentur si quædam prius instruenda proposuero. Dicemus igitur q̄ Aristoteles de naturalibus scribens res ipsas naturales quia sunt assumpsit & suis locis debitis ipsarum causas inquisiuit & assignauit. non enim pura & nuda contentus est historia: sed eorum etiam causas inquisiuit. Hoc autē patet ab Alexandro aphrodisiō: qui in principio libri metheororum hanc Aristotelis exponens dictionem. (secundum inductum modum) dixit. (Secundum subinductum modum) dixit: quia non historiam quandam nudā tradidit in p̄cedentibus. scilicet libro de physica auditione de cœlo & mundo & de generatione & corruptione (sed cum inquisitione & assignatione causarum uniuscuiusq; dictorū & cū demonstratione uoluit facere de ipsis theoriam sic ergo. Significat & de dicēdis fieri sermonem) scilicet animalibus & plantis: licet diuersis ī locis. Naturalium enim quædam sunt quorum: ipsum quia est: manifestum est. nam Cometarum pluuiarum grandinum metallorum lapidum ipsum quia fere omnibus notum est: quare nō seiunctim de iis quia sunt & propter qd̄ alia sint: speculari debent. Sed utraq; eodē in loco ac in eadē libri parte tradenda sunt: in qua enim p̄te Aristoteles yridem esse circularis figuræ similiter solis coronam & cætera talia narrauit: in eadē ac eodē libro causas inquisiuit: scilicet in libro metheororum. Cæterū cū aīalia ipsa similiter plātæ plurix sint: p̄tesq; suæ intrinsicæ extrinsicæq; ipsorū quoq; generationes: uitæ quoq; uictusq; plurimi sint ac diuersi: plurimasq; iter se hæc omnia habeant proprietates ac diuersas ut uix numero aliquo capi ualeant. Ex hoc coguntur sapientiæ amatores ī primis omnes ipsorum uires: suarū quoq; partium: operationum: generationum: ac uitarum proprietates: ī genere quodam & indistincte magis: recto ordine narrando solum: in unū historiæ modo claudere ambitum: quia talia sunt cōsiderando. deinde cuiusq; rei quia est iā cognitæ: illo fere eadem ordine: licet distincte magis: singulatim p̄ causas scientificè perscurati hoc modo orta fuit animalium ab Aristotele & uegetabilium a Theofrasto duplex cognitionis duplicis traditio: una qua res ipsæ p̄fata cognitione quia sunt doceantur: & hæc historia dicitur. altera qua p̄p̄ qd̄ sunt instruantur. & hæc causarum theoria seu speculatio uel cōtēplatio dici debet. Dicimus igitur q̄ aīaliū cognitio duplex ē. una q̄a sunt. Altera p̄p̄ qd̄ talia sunt. utraq; tū eadē ac eodē fere p̄tractat ordie licet modis ac libris diuersis. Nā de ipsa q̄a sunt ī historiæ libro traditē narrādo potiusq; cās īgrēdo